

ГЛОСАРІЙ У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ

Біовідходи

Будь-які відходи, що піддаються анаеробному або аеробному розкладанню, такі як харчові або садові відходи, а також папір і картон. Такі відходи також називаються біовідходами. Відходи, що біологічно розкладаються, включають органічні відходи.

Біогазова установка

Спорудження по переробці ТПВ (перетворення органічного матеріалу біогаз у реакторі (септиктенці).

Біологічна переробка ТПВ

Переробка фракцій ТПВ, що біологічно розкладаються, за умов контролювання процесу і використання мікроорганізмів, у результаті якої утворюються стабільні органічні відходи, а також, метан - в умовах відсутності кисню (анаеробне розкладання). Розміщення відходів на полігонах не може розглядатися в якості біологічної переробки відходів. Називається також “органічною переробкою”, біологічна переробка ТПВ включає компостування, анаеробне розкладання органічного матеріалу, утворення біогазу, механічну/біологічну переробку або будь-який інший процес санітарної обробки відходів, що біологічно розкладаються.

Відходи

Будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворюються у процесі людської діяльності і не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення та яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення.

Відходи електроніки та електроприладів

Фракція ТПВ, що містять в своєму складі відходи електроніки та електроприладів.

Відходи пакування

Відходи матеріалів, що утворюються від будь-якого джерела утворення відходів, що раніше використовувалися для збереження, захисту, охорони, доставки і презентації товарів, починаючи від сировини до товарної продукції, від виробника до постачальника.

Відходи, що не збираються

Частка утворених ТПВ, що не збирається, в результаті чого виникають несанкціоновані сміттєзвалища.

Виробництво енергії з ТПВ

Використання спалених ТПВ для виробництва енергії шляхом прямого спалювання з утворенням тепла та електроенергії.

Вторсировина

Відходи, що за своїм складом можуть бути перероблені в товари або сировину за допомогою існуючих технологій, наприклад: відходи паперу, картону, скло, пластик, метали.

Завод з виробництва компосту

Завод з компостними технологіями, на яких переробляються органічні відходи з використанням процесу аеробного розкладання і отримують компост у якості продукції.

Завод з переробки відходів будівництва і зносу будинків

Підприємство, на якому попередньо відсортовані відходи будівництва і зносу будинків переробляються для подальшого продажу/ використання. Процес складається з первинного сортування (із використанням транспортерної стрічки), роздрібнення, магнітного поділу і сортування за видами матеріалу і розміру часток (відокремлюються просіюванням).

Завод з переробки вторсировини

Завод з переробки вторсировини, де вона сортується і готується для подальшого використання.

Завод з переробки небезпечних ТПВ

Завод з переробки небезпечних складових ТПВ.

Завод з переробки ТПВ

Завод, на якому здійснюється переробка/ утилізація ТПВ.

Захоронення ТПВ

Остаточне розміщення ТПВ при їх видаленні у спеціально відведених місцях чи на об'єктах таким чином, щоб довгостроковий шкідливий вплив ТПВ на навколишнє природне середовище та здоров'я людини не перевищував установлених нормативів.

Зберігання ТПВ

Тимчасове розміщення ТПВ у спеціально відведених місцях чи об'єктах (до їх утилізації).

Збір вторсировини

Метод збору ТПВ, при якому деякі фракції ТПВ (вторсировини) від

утворювачів збираються і транспортуються на заводи з їх переробки.

Збирання ТПВ

Діяльність, пов'язана з вилученням, накопиченням і розміщенням ТПВ у спеціально відведених місцях чи об'єктах, включаючи збирання за окремими компонентами з метою їх подальшої утилізації.

Звалище ТПВ

Об'єкт розміщення відходів, використання яких не передбачається, і на функціонування якого є рішення органів місцевого самоврядування, що відповідає чинному законодавству.

Звичайний збір у контейнери

Метод збору ТПВ, при якому змішані ТПВ від утворювачів збираються в контейнери і транспортуються на об'єкти поводження з ТПВ.

Знешкодження ТПВ

Зменшення чи усунення небезпечності ТПВ шляхом механічної, фізико-хімічної, термічної чи біологічної переробки.

Компостування біля джерела утворення

Компостування відходів, що біологічно розкладаються, на ділянці, яка належить домовласнику.

Кінцеві відходи

Продукція заводів з перероби ТПВ, що не може бути утилізована, а підлягає розміщенню на полігонах. Наприклад, залишкові продукти спалювання ТПВ.

Лікарняні (медичні) відходи

Відходи, що утворюються внаслідок надання медичної допомоги, або предмети і речовини, призначені для її здійснення, що стали непридатні до використання, а також інфіковані предмети або речовини (до лікарняних відходів не належать відходи, подібні до відходів домогосподарств, офісів та ресторанного господарства, що утворюються медичними закладами, а також непридатне медичне устаткування).

Метод збору ТПВ

Конкретний метод, що застосований для збору ТПВ, а також використанні при даному методі фізичні елементи, наприклад, контейнери, сміттєвози, частота вивозу, розміщення контейнерних площадок і кінцевий пункт призначення ТПВ.

Небезпечні відходи

Відходи, фізичні, хімічні чи біологічні характеристики яких створюють чи можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини та які потребують спеціальних методів і засобів поводження з ними.

Несанкціоноване звалище ТПВ

Звалище, використання якого не передбачене таким рішенням.

Об'єкти поводження з ТПВ

Місця чи об'єкти, що використовуються для збирання, зберігання, переробки, утилізації, знешкодження та захоронення ТПВ.

Органічні відходи

Група відходів, що містять органічну фракцію.

Перевезення ТПВ

Транспортування ТПВ від місць їх утворення або зберігання до місць чи об'єктів переробки, утилізації.

Перероблення ТПВ

Здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних із зміною фізичних, хімічних чи біологічних властивостей ТПВ, з метою підготовки їх до екологічно безпечного зберігання, перевезення, утилізації.

Поводження з ТПВ

Дії, спрямовані на запобігання накопиченню ТПВ, їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізацію, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення.

Повторне використання

Будь-яка операція, у результаті якої складові ТПВ відбираються та використовуються повторно. Наприклад, повторне використання склопосуду.

Полігон ТПВ

Об'єкт спеціально обладнаний для захоронення ТПВ.

Пункти прийому вторсировини

Об'єкт збору ТПВ, при якому створюється ділянка з різними контейнерами, де утворювачі ТПВ збирають вторсировину.

Роздільний збір у спеціальні контейнери

Метод збору ТПВ, при якому кожна фракція відходів, предметів

для подальшої переробки або повторного використання (вторсировина), збирається роздільно в спеціальні контейнери.

Система збору ТПВ

Поєднання використовуваних методів збору ТПВ.

Сміттєспалюючі заводи

Заводи зі спалювання ТПВ, на якому здійснюється термічна переробка відходів з або без виробництва електро-/теплоенергії, що утворюється в процесі спалювання.

Сортування ТПВ

Перероблення побутових відходів, що призводить до утворення складових, які потребують різних процедур для їх утилізації чи видалення.

Спалювання відходів

Термічний процес окислення з метою зменшення обсягу побутових відходів, вилучення з них цінних матеріалів та отримання енергії, що супроводжується утворенням золи.

Спеціально відведені місця чи об'єкти

Місця чи об'єкти (полігони, комплекси, установки, споруди тощо), на використання яких отримано дозвіл спеціально уповноважених органів на здійснення операцій з ТПВ.

Тверді побутові відходи (ТПВ)

Відходи, які утворюються в процесі життя і діяльності людини і накопичуються у житлових будинках, закладах соціальної культури, громадських, навчальних, лікувальних, торговельних та інших закладах (харчові відходи, предмети домашнього вжитку, сміття, опале листя, відходи від прибирання та поточного ремонту квартир, макулатура, скло, метал, пластмаси, полімерні матеріали тощо) і не мають подальшого використання за місцем їх утворення.

Утворювач побутових відходів

Фізична або юридична особа, діяльність якої призводить до утворення побутових відходів, або, якщо ці особи невідомі, власник чи орендар території, на якій вони знаходяться.

Утилізація ТПВ

Використання ТПВ як вторинних матеріальних чи енергетичних ресурсів.

Частота збору ТПВ

Кількість вивезення ТПВ з житлового сектора (збір у контейнери або роздільний збір органічних і інших відходів) в тиждень.

Фракція ТПВ

Група матеріалів з однаковими характеристиками або властивостями, наприклад, папір, картон, пластмаса, спалені відходи, скло і метал тощо.

ГЛОСАРІЙ МІЖНАРОДНИХ ТЕРМІНІВ В СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ

Автоклавна обробка

Знезараження шляхом подачі високотемпературної пари під тиском.

Аеробне компостування

Метод компостування органічних відходів з використанням бактерій, який вимагає наявності кисню. За цим методом, відходи повинні піддаватися дії повітря або шляхом їх перевертання або з допомогою подачі повітря по трубах, що проходять через компостований матеріал.

Анаеробне розкладання

Метод компостування, який не вимагає наявності кисню. Під час компостування за цим методом утворюється метан. Цей метод також відомий під назвою анаеробне компостування.

Базельська Конвенція

Міжнародна угода з контролю за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням, складена в березні 1989р. у Базелі (Швейцарія). Угоду підписало понад 100 країн.

Біологічна обробка

Обробка фракцій ТПВ, які біологічно розкладаються, в умовах контрольованого процесу і з використанням мікроорганізмів за присутності кисню – компостування чи його відсутності – анаеробне перегнивання.

Валок

Продовгувата купа матеріалу компостованого аеробним способом, яку періодично перевертають, щоб дати доступ кисню всередину матеріалу і контролювати температуру з тим, щоб сприяти біологічному розкладанню матеріалу.

Видалення

Остаточне поводження з ТПВ після збирання, обробки чи спалюван-

ня. Під видаленням найчастіше мають на увазі розміщення відходів на звалищі чи полігоні.

Викиди

Гази, які вивільняються в атмосферу.

Вилучення матеріалів

Отримання матеріалів, які можуть повторно використовуватися чи перероблятися.

Витримка

Частина процесу дозрівання при компостуванні, коли частково компостований матеріал залишають у валку на певний період часу.

Відновлення ділянки

Очищення забрудненої ділянки шляхом видалення забруднених твердих чи рідких речовин чи їх очистки на ділянці.

Відкрите звалище

Незапланований “полігон”, який поєднує в собі декілька або жодної з властивостей контрольованого полігону. Зазвичай на такому об’єкті відсутній контроль фільтрату, немає накриття, не здійснюється управління і багато людей, які вибирають відходи.

Відповідальність виробника

Система, при якій виробник товарів чи послуг бере на себе відповідальність за відходи, які виникають внаслідок збуту таких товарів чи послуг, шляхом зменшення обсягу використовуваних у виробництві матеріалів, виготовлення товарів, що піддаються ремонту чи переробці, і/або зменшення упаковки.

Відходи

Будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворюються в процесі людської діяльності і не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення, та яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення.

Відходопотік

Всі відходи, які утворюються населеним пунктом, регіоном чи об’єктом.

Відходи будівництва та зносу будівель

Відходи, які утворюються в результаті будівництва і руйнування будівель, такі як цегла, бетон, пиломатеріали, дрібні металеві частини та листи, пакувальні матеріали і т.п.

Відходи електронного та електричного обладнання

Фракція відходів, яка містить непотрібне (викинуте) електронне та електричне обладнання.

Відходи упаковки

Відходи матеріалів, що утворюються в будь-якому джерелі утворення відходів, і раніше використовувалися для зберігання, захисту, охорони, доставки і презентації товарів, починаючи від сировини до товарної продукції і від виробника до постачальника.

Внутрішньо-корпусне компостування

Компостування в закритій камері чи барабані при контрольованому внутрішньому середовищі, механічному змішуванні і аерації.

Вторинний матеріал

Матеріал, що отриманий зі споживчих відходів для використання у виробництві продукції замість первинного матеріалу.

Вторинне паливо

Паливо, що виробляється з ТПВ, які пройшли обробку. Обробка може включати сепарацію перероблюваних та неспалювальних матеріалів, подрібнення, дроблення та гранулювання.

Габаритні відходи

Великі за розміром відходи, такі як побутові пристрої, меблі, дерева та гілля, поводження з якими з використанням звичайних методів обробки ТПВ є неможливим.

Газоочишувач (скруббер)

Пристрій для контролю викидів на сміттєспалювальній установці, який в основному використовується для контролю кислих газів, а також видалення деяких важких металів.

Гниючий матеріал

Матеріал, що розкладається чи гниє. Зазвичай термін застосовується до харчових відходів та інших органічних відходів, які швидко гниють.

Горючі відходи

Ті відходи, які піддаються спалюванню, включаючи папір, пластмасу, деревину, харчові та садові відходи.

Дворові відходи

Листя, скошена трава, обрізки дерев і інші природні органічні матеріали, які виносяться з дворів і садів.

Дилер відходів

Посередник, який закупає перероблювані матеріали від утворювачів відходів і роз'їзних закупівельників і після сортування та певної обробки реалізує їх оптовим посередникам чи переробним підприємствам.

Дослідження морфологічного складу відходів

Аналіз зразків, взятих з відходопотоку для визначення їх складу.

Енергетична установка, що працює на відходах

Установка, яка для отримання енергії використовує тверді відходи (оброблені чи необроблені). До таких енергетичних установок відносяться сміттєспалювальні установки, які виробляють пару для централізованого теплопостачання чи промислового використання або виробляють електроенергію, а також установки, що перетворюють полігонний газ в електроенергію.

Загальне збирання

Система збирання, при якій люди приносять свої відходи у централізований пункт, з якого вони забираються.

Захоронення на полігоні

Остаточне видалення ТПВ шляхом розміщення їх контрольованим чином у призначеному місці. Термін може використовуватися також для звалищ.

Збирання

Процес забирання відходів від мешканців, комерційних об'єктів чи пункту збирання, завантаження їх на транспортний засіб і транспортування на переробку, перевантажувальний об'єкт чи видалення.

Збирання відходів з тротуару

Збирання відходів, що піддаються компостуванню, перероблених відходів чи сміття з краю тротуару навпроти житлового будинку або магазину.

Збирач відходів

Людина, яка вибирає перероблювані матеріали зі змішаних відходів у місцях їх тимчасового знаходження чи видалення.

Збір за розміщення відходів

Збір за захоронення відходів на полігоні, перевантажувальній станції, сміттєспалювальному чи переробному об'єкті.

Звалище

Ділянка для видалення відходів, не обладнана технічними системами чи без експлуатаційних заходів, спрямованих на мінімізацію впливу на довкілля.

Зменшення відходів

Всі способи зменшення обсягу утворюваних відходів та тих, які повинні збиратися відповідними установами сфери поводження з відходами. До них відносяться законодавство і проектування виробів, а також місцеві програми, покликані забезпечити непотрапляння матеріалів, що можуть перероблятися і компостуватися, у кінцеві відходи.

Зменшення в місці утворення

Розробка, виробництво, придбання та повторне використання матеріалів з метою мінімізації обсягу та/або токсичності утворюваних відходів.

Змішані відходи

Несортовані матеріали, які потрапили у потік відходів.

Змішані перероблювані відходи

Змішані перероблювані відходи, які збираються разом після їх відокремлення від змішаних ТПВ.

Зольний залишок

Порівняно крупнозернистий, неспалюваний, як правило токсичний залишок процесу спалювання, що накопичується на решітках котла.

Зольний пил

Високотоксичні тверді частинки, які уловлюються з димових газів сміттєспалювальної установки системою очистки повітря.

Ієрархія поводження з відходами

Розстановка операцій поводження з відходами відповідно до їх екологічних чи енергетичних переваг. Мета ієрархії поводження з відходами полягає в тому, щоб зробити методи поводження з відходами якомога екологічно прийнятними.

Когенерація

Утворення на одній установці електроенергії і пари з одного й того ж джерела палива.

Комплексне [інтегроване] поводження з ТПВ

Узгоджене використання набору методів поводження з відходами, кожен з яких може відігравати роль у загальному плані поводження з

ТПВ.

Компост

Матеріал, що утворюється в результаті компостування. Компост, який також називається гумус, є матеріалом для покращення [кондиціювання] ґрунту, а в деяких випадках використовується в якості добрива.

Компостування

Біологічне розкладання твердих органічних матеріалів бактеріями, грибами і іншими організмами у подібний до ґрунту продукт.

Контрольований полігон

Плановий полігон, який певною мірою поєднує в собі деякі риси санітарного полігону: визначення місцезнаходження з врахуванням гідрогеологічної відповідності, планування, ущільнення в деяких випадках, контроль фільтрату, часткове поводження з газом, регулярне (не завжди щоденне) накриття відходів, контроль доступу, базовий облік, контрольований відбір відходів.

Культура черв'яків

Відносно холодний процес аеробного компостування, в якому використовуються черв'яки та мікроорганізми. Також відомий під назвою вермикультура.

Майданчик для вивантажування

Майданчик для вивантажування машин, які доставляють ТПВ на перевантажувальну станцію чи сміттєспалювальний об'єкт.

Матеріал, що біологічно розкладається

Будь-який органічний матеріал, який можливо розкласти з допомогою мікроорганізмів на простіші, більш стійкі сполуки. Більшість органічних відходів (наприклад, харчові відходи, папір) біологічно розкладаються.

Метан

Газ (CH₄) без запаху, без кольору, вибухонебезпечний. Утворюється внаслідок анаеробного розкладання ТПВ на полігонах.

Модульна сміттєспалювальна установка

Відносно невеликий за розміром збірний агрегат для спалювання твердих відходів.

Моно-полігон

Полігон, призначений лише для одного виду відходів.

Надійний полігон

Об'єкт видалення відходів, призначений для постійного ізолювання відходів від навколишнього середовища. Це передбачає захоронення відходів на полігоні, який має протифільтраційні екрани з глини і/або синтетичного матеріалу, систему збирання фільтрату, систему збирання полігонного газу (у випадках утворення такого газу) і герметичне накриття.

Небезпечні відходи

Відходи, які є хімічно активними, токсичними, агресивними чи по-іншому небезпечними для всього живого та/або довкілля. Багато промислових побічних продуктів є небезпечними.

Неорганічні відходи

Відходи, до складу яких входять матеріали, що не є рослинними чи тваринними речовинами, такі як пісок, пил, скло і багато синтетичних матеріалів.

Немеханізований полігон

Полігон, на якому більшість операцій здійснюються без використання механізованого обладнання.

Неурядова організація

Цей термін може використовуватися при посиланні на низку організацій, від невеликих груп громади, національних організацій і до міжнародних. Часто ці організації є неприбутковими.

Неформальний сектор

Частина економіки, що характеризується приватним, зазвичай невеликим, трудомістким, значною мірою нерегульованим та незареєстрованим виробництвом чи наданням послуг.

Нечистоти

Рідкі побутові відходи.

"Не у моєму дворі - NIMBY"

Вираз мешканців, які виступають проти розміщення об'єкта поводження з твердими відходами у певному запропонованому місці.

Обробка

Підготовка матеріалів ТПВ до подальшого використання чи поводження, використовуючи такі процеси, як тюкування, магнітна сепарація, дроблення і подрібнення. Деколи цей термін означає сепара-

цію перероблюваних матеріалів зі змішаних ТПВ.

Органічні відходи

Формально – це відходи, які містять вуглець, включаючи папір, пластмасу, деревину, харчові відходи та дворові відходи. На практиці, у сфері поводження з ТПВ цей термін часто використовується у більш обмеженому розумінні і означає матеріал, який безпосередньо отримується з рослинного чи тваринного джерел і як правило може розкладатися з допомогою мікроорганізмів.

Осад стічних вод

Напіврідкий залишок, що осідає на дні каналів та труб, які використовуються для стічних вод чи промислових стоків, чи на дні тенків, що використовуються в процесі очистки стічних вод.

Особливі види відходів

Відходи, які за ідеальних умов не повинні потрапляти до ТПВ, і які деколи потрапляють до відходів і поводження з ними повинні часто здійснювати муніципальні органи влади. До таких відходів відносяться побутові небезпечні відходи, медичні відходи, відходи будівництва та руйнування, уламки, що утворюються в результаті воєн і землетрусів, шини, масла, вологі батареї, осад стічних вод, людські випорожнення, відходи боєнь і промислові відходи.

Оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС)

Оцінка, призначена для визначення та прогнозування впливу заходу чи проекту на довкілля та здоров'я і благополуччя людини. Може в якості складової включати оцінку ризику поряд з економічною оцінкою і оцінкою використання землі.

Оцінка впливу на навколишнє середовище

Оцінка взаємодії між речовинами, людьми та екологічними ресурсами. Складається з оцінки ризику для здоров'я людини та оцінки екологічного ризику, що зазвичай передбачає здійснення оцінки вірогідностей та масштабів шкоди, що може бути заподіяна забруднювачами довкілля.

Патогенний мікроорганізм

Організм, що може спричинити захворювання.

Первинні матеріали

Будь-які вихідні матеріали для промислових процесів, які раніше не використовувалися, наприклад, деревина, залізна руда, сира нафта, боксит.

Первинний матеріал

Комерційний матеріал, що вироблюється з сировинних матеріалів і використовується для виробництва базових продуктів. Наприклад, деревинна маса, залізна руда, кварцовий пісок.

Перевантажування

Переміщення відходів із сміттєвоза на великі транспортні автомашины.

Перевантажувальна станція

Великий об'єкт, на якому доставлені сміттєвозами ТПВ формуються у партії, які згодом перевозяться великими машинами чи іншими засобами до більш віддалених об'єктів остаточного видалення, якими зазвичай є полігони.

Перевізник відходів

Суб'єкт, найнятий для вивезення відходів від мешканців, підприємства і загальних контейнерів.

Переносники інфекцій

Організми, які переносять хвороботворні мікроорганізми. На полігонах основними переносниками, що розповсюджують хвороботворні мікроорганізми за межі території полігону, є гризуни, мухи і птахи.

Переробка

Процес збирання, підвищення якості та перетворення матеріалів на сировину для виробництва нових продуктів, які можуть бути чи не бути аналогічними вихідному виробу.

Перероблювані матеріали

Матеріали, які можуть перероблятися у сировину для нових виробів. Загальновідомими прикладами є папір, скло, алюміній, гофрований картон і пластмасові ємності.

Піроліз

Хімічне розкладання речовини теплом при відсутності кисню, в результаті чого утворюються різні вуглеводневі гази, наприклад, синтез-газ та подібні до вуглецю рештки.

Побутові небезпечні відходи

Вироби, що використовуються в житлових приміщеннях, такі як фарби та деякі миючі суміші, що є токсичними для живих організмів та/або довкілля.

Поводження з твердими побутовими відходами

Планування, запровадження та експлуатація систем поводження з ТПВ.

Повторне використання

Використання продукту у його первісній формі один чи більше разів з тією ж самою чи іншою метою.

Полігонні гази

Гази, що утворюються внаслідок розкладання органічних відходів; в основному це метан, вуглекислий газ і сірководень. Такі гази можуть призвести до вибухів на полігонах.

Противільтраційний екран

Захисний шар з ґрунту і/або синтетичних матеріалів, укладений на дніщі та з боків полігона для того, щоб запобігти або зменшити витік фільтрату у навколишнє середовище.

Пункт перевантажування

Спеціально призначений пункт, часто на околиці населеного пункту, у якому невеликі сміттєвози перевантажують відходи у більші машини для подальшого перевезення у місця видалення.

Регенерація енергії

Процес вилучення з відходів корисної енергії, зазвичай з пари, що утворюється в процесі спалювання чи з метану на полігонах.

Рециклінг

Процес переробки та повторного використання відходів.

Ринкові відходи

Головним чином органічні відходи, такі як листя, шкіра та нереалізовані продукти харчування, що викидаються на або поблизу продовольчих ринків.

Рівень вилучення

Частка відходів, які спрямовано на переробку, компостування чи повторне використання замість розміщення на полігоні або спалювання.

Робоча поверхня

Довжина та ширина ділянки, на якій здійснюється розміщення відходів на полігоні. Також відома під назвою "поверхня розміщення відходів".

Роздільне збирання в місці утворення

Відокремлення компостованих та перероблюваних матеріалів від

відходів перед їх вивезенням разом з усіма ТПВ, з метою сприяння повторному використанню, переробці і компостуванню.

Роздільне збирання відходів

Метод збирання ТПВ, при якому кожна фракція відходів, визначена для подальшого надходження на переробку чи повторне використання (перероблювані матеріали), збирається окремо у спеціальні контейнери.

Роз'їзний закупівельник відходів

Особа, яка пересувається вулицями і закупляє (чи обмінює) матеріали для повторного використання чи переробки.

Рукавний фільтр

Пристрій контролю за викидами на сміттєспалювальному заводі, що складається з тканинних фільтрів, через які димові гази проходять перед потраплянням у вивідну трубу. Частинки уловлюються і таким чином попереджується їх потрапляння в атмосферу.

Санітарний полігон

Технічний метод видалення твердих відходів на поверхні землі таким способом, що відповідає більшості стандартних вимог, включаючи ретельний вибір ділянки, всебічну підготовку ділянки, належне поводження і моніторинг фільтрату та газу, ущільнення відходів, щоденне та остаточне накриття, повний контроль доступу та облік.

Секція полігону

Базова одиниця, що використовується при заповненні полігону. Секція являє собою загальну ділянку, на якій здійснюється вивантаження, розкидання, ущільнення і накриття відходів.

Септаж

Видалення осаду з септика (камери, в якій знаходяться людські випорожнення).

Складний (композитний) екран

Протифільтраційна система полігону, яка складається з технічного шару ґрунту та шару синтетичного матеріалу.

Сміття

Повсякденна назва твердих побутових відходів.

Сміттєспалювальна установка для масового спалювання

Вид сміттєспалювальної установки, на якій спалювання ТПВ відбувається без попереднього їх сортування чи обробки.

Сміттєспалювальна установка з шаром флюїдизованого матеріалу

Вид установки для спалювання, в якій топочна решітка замінена стійким до високих температур шаром вапняку чи піску. Підігрівання цього шару та висока швидкість повітря спричиняють кипіння цього шару, внаслідок чого й з'явився термін флюїдизування.

Сортувальний комплекс [об'єкт для вилучення матеріалів]

Об'єкт для відокремлення змішаних перероблюваних матеріалів ручним або механічним способом. Деякі сортувальні комплекси призначені для відокремлення перероблюваних матеріалів від змішаних ТПВ.

Спалювання

Процес спалювання твердих відходів в контрольованих умовах, з метою зменшення їх ваги і об'єму, а часто й генерування енергії.

Спалювання у трубі

Спалювання метану, отриманого з газозбірних труб на полігоні.

Спільне видалення

Видалення різних видів відходів на одній ділянці полігона чи звалища. Наприклад, видалення осаду каналізаційних очисних споруд може здійснюватися разом із звичайними твердими відходами.

Субсидія

Прямий чи непрямий платіж держави підприємствам, жителям чи установам для заохочення бажаних дій.

ТПВ

Тверді побутові відходи.

Тверді побутові відходи

Побутові відходи та відходи з подібними властивостями від комерційних суб'єктів, установ та, можливо, промислових об'єктів. Деколи, цей термін охоплює всі тверді відходи, відповідальність за поводження з якими бере на себе місцева влада.

Транспортний засіб з механізмом пресування

Сміттєвоз, в якому застосовуються потужні механічні чи гідравлічні пристрої для зменшення об'єму ТПВ.

Утилізація ресурсів

Вилучення та утилізація матеріалів і енергії з відходів.

Фільтрат

Рідина (яка частково може утворюватися внаслідок розкладання органічних речовин), що пройшла через тіло полігону чи компостну купу і збрала бактерії та інші, можливо шкідливі, розчинені чи завислі речовини. При відсутності контролю фільтрат може забруднити як підземні, так і поверхневі води.

Фільтратний ставок

Ставок чи резервуар (тенк), споруджений на полігоні для приймання фільтрату з його території. Як правило, ставок призначений для забезпечення певної обробки фільтрату, шляхом осаджування твердих частинок чи аерації для пришвидшення біологічних процесів.

Фракція відходів

Група матеріалів з однаковими характеристиками або властивостями, наприклад - папір, картон, пластмаса, спалювальні відходи, скло і метал.

Центр збирання відходів

Ділянка або об'єкт для приймання матеріалів, що піддаються компостуванню, чи перероблюваних матеріалів, які приносять утворювачі відходів.

Чисте виробництво

Технологічні процеси, призначені для зменшення утворення відходів на виробництві.

Шлак

Негорючі тверді побічні продукти сміттєспалювання або інших процесів горіння.